

gewijd aan de vervulling met de Heilige Geest en de verwachting van de komst van Christus

kracht van omhoog

33e jaargang no. 1-2

8 augustus 1969

verschijnt om de 14 dagen

Heerlijke verkoeling

FINNEY

over de erfzonde

Een boom kent men aan de vruchten. Een leer ook. Dit beseft Charles Finney, een van Amerika's grootste opwekkingspredikers van de vorige eeuw, toen hij tijdens zijn kruistochten geconfronteerd werd met de vruchten van de leer aangaande de zogenaamde erfzonde. Overal waar hij op zijn reizen kwam, vond hij kerken die hun geestelijk verval vergoelijkten met de opmerking, dat we zondaars zijn tot de dood en dat de erfzonde die we van onze voorouders meegekregen hebben, nu eenmaal een onuitroeibaar kwaad is. Finney predikte de noodzakelijkheid van een volkomen overwinning over de zonde en het behoeft daarom geen betoog, dat hij onmiddellijk oog in oog met deze leer kwam te staan. Wie meent dat hij de zondigheid die hij van zijn ouders overgeërfd heeft tot zijn dood zal moeten meedragen, keert zich als vanzelfsprekend tegen een boodschap, die op de mogelijkheid en daarmee op de noodzaak van overwinning op de zonde wijst. Wat dit betreft zijn de tijden nog niet veranderd. De leer der erfzonde is vandaag aan de dag nog steeds voor velen een heilig huisje, waar je beslist niet tegen mag schoppen. Wie de moed heeft dit toch te doen, loopt gevaar onmiddellijk voor ketter en valse profeet uitgekreten te worden. We willen daarom Finney eens over dit onderwerp aan het woord laten. Niet omdat deze grote evangelist in deze materie het laatste woord gesproken zou hebben. Evenmin omdat wij ons achter zijn prestige zouden willen verschuilen. Zelfs grote evangelisten als Finney kunnen tenslotte falen. Onze hoop is echter dat velen van zijn bewonderaars, die bezig zijn het graf van deze evangelische profeet uit de vorige eeuw te bouwen, zullen gaan beseffen dat degenen die nu aan het dogma van de erfzonde twijfelen, niet zonder meer als valse profeten gestenigd zullen worden.

Zondige natuur of morele verwording?

Populair samengevat komt de leer van de erfzonde ongeveer hier op neer: toen Adam zondigde veranderde onmiddellijk iets in zijn karakter. Hij kreeg op dat ogenblik een 'zondige natuur', waaraan heel zijn nageslacht door overerving deel zou hebben. Zijn nakomelingen waren geen zondaren omdat ze gezondigd hadden, maar ze zondigden omdat ze van nature zondaren waren dank zij de erfenis die ze van vader Adam meegekregen hadden. Finney verwierp deze theorie. Het is duidelijk dat hij aanvaardde dat alle mensen zondaren zijn. Aan zulk een klare bijbelwaarheid valt immers niet te tornen. Maar de weg waarlangs alle mensen zondaren geworden zijn, beschouwde hij als een andere. De mens wordt geen zondaar door de erfzonde, maar doodeenvoudig door het feit dat hij zondigt. Finney sprak daarom niet over een 'zondige natuur', maar over de 'morele verwording' van de mens. Hij bedoelde daarmee dat elke mens zonder God van jongs af aan zich erop ingesteld heeft om zijn eigen begeerten te bevredigen en zo in zijn instelling tegenover God volkomen zondig geworden is. Deze zondigheid heeft niets te maken met een 'natuur', maar met een geesteshouding van de mens die vanaf de jeugd misvormd is onder de inwerking en de verleiding van wereld en satan.

'Wie over een zondige natuur spreekt, schrijft de zonde aan de Schepper toe, die de auteur van de natuur is. Men ziet het kenmerkende van de zonde over het hoofd en maakt haar een besmettelijke virus in plaats van een vrijwillige en verantwoordelijke keuze'.

Finney's exegese

Het ligt voor de hand dat degenen die aan erfzonde denken op bijbelverzen wijzen die hun theorieën zouden moeten staven. Het is opmerkelijk dat er voor zulk een ingrijpende leer als deze slechts zo weinige bewijsteksten aan te voeren zijn. Doorgaans beroept men zich op verzen, die over de algehele en volkomen zondigheid van het hele mensengeslacht spreken. Deze zwijgen echter doorgaans over de vraag hoe die algehele zondigheid tot stand gekomen is, door overerving van een zondige natuur of door morele verwording van het individu. Daarom hebben ze eigenlijk geen enkele bewijskracht. We laten hieronder enkele van Finney's aantekeningen bij deze teksten volgen om te bewijzen, hoe zwak de argumenten die men erop baseert, zijn.

'Toen Adam honderddertig jaar geleefd had, verwekte hij een zoon naar zijn gelijkenis, als zijn beeld, en noemde hem Seth' (Gen. 5 : 3). Het is niet eenvoudig te ontdekken, waarom men er deze tekst bij sleept om te bewijzen dat de menselijke natuur op zichzelf zondig zou zijn. Op grond waarvan veronderstelt men, dat de 'gelijkenis en het beeld' waarvan hier gesproken wordt, op gelijkenis in het morele karakter van de mens slaat? Tenzij men van deze veronderstelling uitgaat, heeft deze tekst totaal niets met ons onderwerp te maken. Bovendien wordt algemeen verondersteld dat Adam wedergeboren was in de tijd dat Seth geboren werd. Deze veronderstelling is niet helemaal ongegrond daar Adam en Eva gelovigen waren. God had hun reeds het evangelie verkondigd (Gen. 3 : 15) en bij de geboorte van hun eerste zoon zagen zij reeds uit naar de Messias (Gen. 4 : 1). Bracht Adam nu volgens deze tekst een zondaar of heilige voort? Als Adam een man Gods was, zoals men wel veronderstelt, kunnen wij uit deze tekst slechts concluderen dat Adam een heilige voortbracht. Maar dit is juist het tegenovergestelde van wat men met deze tekst bewijzen wil!

'Komt ooit een reine uit een onreine - niet één' (Job. 14 : 4). Men voert deze tekst aan om te bewijzen dat kinderen door natuurlijke geboorte een zondige natuur overerven. Het enige wat ik ervan maken kan, is dat de ouders wier fysiek bestaan verworden is, kinderen voortbrengen die eveneens aan lichamelijke zwakheden onderworpen zijn. Dit blijkt heel duidelijk uit de context. Job spreekt over de vergankelijkheid van de mens en niet over zijn morele karakter. Wat hij bedoelt is dit: welk vergankelijk mens kan iets anders voortbrengen dan een nageslacht dat eveneens aan de vergankelijkheid onderworpen is? Niet één.

'Wat is de sterveling, dat hij rein zou zijn, en dat wie uit een vrouw geboren is, rechtvaardig zou wezen?' (Job 15 : 15). Deze woorden zijn van Elifaz en het is daarom onjuist te als geïnspireerde waarheid te beschouwen. God Zelf getuigde dat de vrienden van Job de waarheid niet hadden. Stel nu dat deze tekst waarheid bevatte, dan is het enige wat we eruit op kunnen maken, dat ze slechts spreekt over de zondigheid van het hele menselijke geslacht. Er wordt hier echter in het geheel niet over een zondige natuur van de mens gesproken. Wij kunnen uit dit gedeelte slechts opmaken dat elk lid van het menselijke geslacht moreel verworden is, dank zij de omstandigheden waaronder het in deze wereld kwam en zijn zedelijke loopbaan begon.

Peter Bronsveld

'Zie, in ongerechtigheid ben ik geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen' (Ps. 51 : 7). Wanneer wij deze tekst letterlijk nemen, kunnen wij er slechts uit opmaken, dat de moeder van de psalmist tijdens de conceptie en geboorte in een zondige staat verkeerde. Dit vers wordt in Davids boetepsalm gevonden. Hij was diep van zonde overtuigd en uitte zich, zoals wij allemaal zouden doen, in sterke taal. Hij gaf in deze tekst geen uitdrukking aan het onbijbelse en onzinnige dogma van een zondige natuur, maar trachtte in bloemrijke poëtische taal weer te geven dat hij een zondaar was geweest vanaf het eerste begin van zijn morele bestaan, vanaf het moment dat hij in staat was te zondigen. Dit is de sterke taal van de poëzie. Anderen veronderstellen weer dat de psalmist in deze passage wijst op zijn lage en zondige afkomst. Hij was een zondaar en zijn moeder, die hem ontvangen had, was ook al een zondares, zonder daarbij zich uit te spreken over de absolute zondigheid van eigen natuur.

'De goddelozen zijn van de geboorte aan afvallig, de leugensprekers dwalen van de moederschoot aan' (Ps. 58 : 4). Deze tekst wordt aangehaald om te bewijzen dat zuigelingen daadwerkelijk zonden bedrijven vanaf de dag en het uur van hun geboorte. Deze tekst spreekt in het geheel niet over een zondige natuur, maar men meent deze conclusie te kunnen trekken uit de opmerking, dat de goddelozen vanaf de geboorte afvallig zijn. Maar betekent deze uitdrukking nu letterlijk dat zij vanaf het uur van hun geboorte afvallig zijn en op dezelfde dag dat zij geboren worden, al leugens spreken? Dit is, zoals iedereen weet, in tegenspraak met de feiten. Deze tekst kan niet naar de letter worden geïnterpreteerd. Zij duidt slechts aan dat de goddelozen afwijken vanaf het eerste moment, waarop zij tot een morele verantwoordelijke keuze in staat zijn.

'Wat uit het vlees is, is vlees, en wat uit de Geest geboren is, is geest' (Joh. 3 : 6). Wanneer wij deze tekst volkomen letterlijk nemen, zou deze niet meer zeggen dan dat het lichaam, dat uit vlees geboren is, vlees is en dat wat uit de Geest geboren is, geest is. Jezus zou op deze wijze hebben willen zeggen, dat de geboorte waar Hij het in dit gesprek met Nicodémus over had, niet die van het lichaam, maar die van de ziel is. Deze tekst zou ook kunnen betekenen dat wat het produkt van het vlees is, vlees is, in de zin van zonde. Het is immers op deze wijze dat het begrip vlees in het Nieuwe Testament wordt gehanteerd. Zoals ook het resultaat van de Geest, geest in de zin van geestelijk en heilig genoemd wordt. Wanneer wij de tekst op deze wijze interpreteren, ondersteunt hij in het geheel niet het dogma van een zondige natuur. Hij zegt slechts, dat het vlees, het lichaam met zijn natuurlijke begeerten en behoeften, een aanleiding en een mogelijkheid tot zonde is. Wat uit het op onwettige wijze toegeven aan deze behoeften geboren wordt, is zondig. Aan de andere kant is wat uit de Geest geboren wordt – de vrucht van de overgave van de mens aan de invloed van de Heilige Geest – heilig.

Wij waren van nature, evenzeer als de overigen, kinderen des toorns (Ef. 2 : 3). Wie het natuurlijke rechtvaardigheidsgevoel dat God in de mens gelegd heeft recht wil doen, kan onmogelijk uit deze tekst opmaken, dat God zijn toorn over ons uitgiet op grond van onze natuur. Het is een monsterlijk en godslasterlijk dogma, dat God vertoornd zou zijn over de natuur van een

schepsel, dat zonder voorkennis en toestemming zijnerzijds tot aanzijn geroepen werd. De bijbel toont ons dat God vertoornd is over de boze daden van de mens en niet over zijn natuur. Het is juist om over de eerste staat, waarin de mens zich algemeen bevindt, te spreken als over zijn 'natuurlijke staat'. Zo spreken wij over zondaren, die zich voor hun wedergeboorte in hun natuurlijke staat bevinden, en dit in tegenstelling tot de gewijzigde, de wedergeboren staat der gelovigen. Wij bedoelen hiermee niet dat zij een natuur hebben, die in zichzelf zondig is, maar dat zij zich allen in een staat van verworping bevinden. Deze degeneratie is een staat die door een natuurlijke ontwikkeling der dingen volgt op hun natuurlijke geboorte en is in deze betekenis hun natuurlijke staat. Alleen zo kan gezegd worden dat wij van nature kinderen des toorns zijn.

'Daarom, gelijk door één mens de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de dood, zo is ook de dood tot alle mensen doorgedaan, omdat allen gezondigd hebben! (Rom. 5 : 12). Dit is de enige – en slechts de enige maal – dat de bijbel verband legt tussen Adams zonde en de zonde van de gehele mensheid. Deze tekst zegt echter niet op welke wijze Adams zonde op de gehele mensheid een uitwerking heeft gehad. De tekst noemt slechts terloops het feit en laat het daarbij, alsof de wijze waarop dit geschiedt als bekend verondersteld mag worden.

De konsekwenties

Finney verwierp het dogma van de erfzonde. Wij doen het met hem. Niet omdat wij per se met de aanhangers van deze leer van gedachte zouden willen verschillen, maar omdat de konsekwenties zo ingrijpend zijn. Voor degenen die de erfzonde in hun menselijke natuur verankerd zien, is er namelijk geen bevrijding van zonde mogelijk dan door middel van de lichamelijke dood. Slechts hiermee houdt immers ons menselijk bestaan op en slechts met de dood zou dan een einde gekomen zijn aan onze van Adam geërfd zondige natuur. Niet Jezus Christus, maar de dood zou zo de eer mogen opeisen de volkomen overwinning over de zonde te bewerkstelligen. Deze leer is, om het maar met Finney te zeggen 'oneindig onterend voor God en een gruwel voor het menselijke intellect'. Het dogma der erfzonde ontnemt de gelovige het uitzicht op een volledige overwinning op de zonde en doet daarmee tekort aan het werk van Jezus Christus.

Wat doet ons zaafonds?

Actie 'Zegen een Zending'

Steun aan evangelisatiewerk

Speciale lectuurvoorziening

Financiering van 'Zaai'-nummers

'Kracht van Omhoog'

Zaafonds – Giro 46.85.62